

ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКЗАМЕН З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Варіант 2191

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота з української літератури складається з 2 частин. На її виконання відводиться 235 хвилин.

Частини 1 і 2 містять аналіз художнього тексту: уривок епічного, ліро-епічного чи драматичного твору, а також ліричний твір. Уважно прочитайте кожен з запропонованих текстів і послідовно виконайте ряд завдань, спрямованих на виявлення особливостей змісту і форми творів, а також їх зв'язок з творами інших авторів.

Аналіз тексту епічного (чи драматичного) твору має наступну структуру: 7 завдань з короткою відповіддю (1-7), які вимагають написання слова чи словосполучення); 2 завдання з розгорнутою відповіддю (8,9), які вимагають написання відповіді обсягом 5-10 речень. Аналіз ліричного твору містить 5 завдань з короткою відповіддю (10-14) і 2 завдання з розгорнутою відповіддю (15,16) обсягом 5-10 речень. Виконуючи завдання 8, 9,15,16, намагайтеся сформулювати пряму відповідь на поставлене питання, уникаючи великих вступів та характеристик. Для економії часу при виконанні завдань з короткою відповіддю пропускайте ті з них, які викликають у вас труднощі: до них ви зможете повернутися після виконання всієї роботи, якщо залишиться час. Приступаючи до виконання завдань частини 2 (17.1, 17.2., 17.3), виберіть одне із запропонованих проблемних питань і дайте на нього письмову розгорнуту аргументовану відповідь в жанрі твору (обсяг не менше 200 слів).

За кожен правильну відповідь в залежності від рівня складності завдання можна отримати один і більше балів. Бали, отримані вами за виконання завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Бажаємо успіху!

Частина 1

Прочитайте наведений нижче фрагмент тексту і виконайте завдання 1-9.

Половчиха, вирядивши в море чоловіка, виглядала його шаланду, її серце обдував трамонтан, її серце ладне було вискочити з грудей, а з моря йшли холод та гуркіт, море зажерливо ревла, схопивши її Мусія. Вона не показувала перед морем страху, вона мовчки стояла на березі – висока й сувора, їй здавалося, що вона – маяк негасимої сили.

«Ой, пішов ти в море, Мусієчку, - голосила вона мовчки, – та й слід твій солоня вода змила. Та коли б я знала та бачила, я б той слідок долонями прогортала та до берега тебе покликкала. Ой, подми, вітре-трамонтане, оджени в море негоду та оджени й тумани, а я стоятиму тут самотня до краю, і хоч би з мене дерево стало, то я б усіма вітами над морем махала й листям би шуміла».

І після довгих віків показала серед шаланди в морі, ледве мріла вона серед хвиль, надовго ховалася за водяними горбами, з'являлася на хвилику і впірнала, мов у безодню. Вона билася з штормом груди в груди, а на березі лише шерхіт хвиль, і страшно глянути на шаланду, як людина-самотня вона серед водянних гір. Розгойдує її море, кидає через хвилі, прошиває нею хвилі, холодні бризки печуть вогнем, примерзає до тіла мокра одежа, тільки ж – не піддається рибалка, Мусій з чужим чоловіком б'ються до берега!

Стара Половчиха не зводила з них очей, її серце було з шаландою, на березі гомоніли рибалки з Мусієвої артілі, з селища бігли діти до моря. На березі виріс натовп, осторонь стояла стара степовичка Половчиха, вона мужньо дивилася на боротьбу її чоловіка, туман кублився над морем, був лютий холод.

«Гребуть, – сказав хтось, – та хіба допоможеш їм у такий шторм?» Молодші рибалки кинулися до шаланд, їм заступили дорогу старші, «не дурій, хлопці, шаланди загинуть, і вас краби поїдять, а артіль наша бідна, голова артілі Мусій Половець, він нам за шаланди голови поодриває, коли живий впливе».

Відповіддю до завдань 1-7 є слово чи сполучення слів. Впишіть відповіді спочатку в текст роботи, а потім перенесіть їх у бланк відповідей №1 справа від номера відповідного завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів і будь-яких додаткових символів.

Кожну букву пишіть в окремій клітинці згідно з наведеними у бланку зразками.

1 Укажіть назву твору Ю. Яновського.

Відповідь: _____.

2 Укажіть жанр твору.

Відповідь: _____.

3 Укажіть літературний напрям, до якого належить твір.

Відповідь: _____.

4 Установіть відповідність між художнім засобом та прикладом з твору.

До кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

Художній засіб	Приклад
А) персоніфікація	1) У пилюці, як у тумані, блискалки постріли.
Б) тавтологія	2) Половець для чогось помацав свої кошаві руки.
В) порівняння	3) І дощ, витрусивши безліч краплин, посунув свої хмари далі.
	4) А над берегом моря походжає старий Половець, він думає думу.

Відповідь запишіть цифрами в таблиці і перенесіть до бланку відповідей №1.

Відповідь:

А	Б	В

5 Яку назву має шаланда – «гордість усієї артілі»?

Відповідь: _____.

6 До якого природного явища звертається Половчиха біля моря за допомогою?

Відповідь: _____.

7 Хто з героїв твору наділений характеристикою «маяк негасимої сили»?

Відповідь: _____.

Для виконання завдань 8 і 9 використовуйте бланк відповідей №2. Запишіть спочатку номер завдання, а потім дайте відповідь на питання обсягом 5-10 речень. Відповіді записуйте чітко і розбірливо.

8 Розкрийте образ головної героїні твору – Половчихи.

9 На початку твору автор описує сцену чекання на березі штормового моря, як символ краси вірності. З яким твором української літератури суголосна ця сцена?

Прочитайте наведену нижче поезію і виконайте завдання 10-16.

Ви знаєте, як липа шелестить
У місячні весняні ночі? —
Кохана спить, кохана спить,
Піди збуди, цілуй їй очі,
Кохана спить...
Ви чули ж бо: так липа шелестить.
Ви знаєте, як сплять старі гаї? —
Вони все бачать крізь тумани.
Ось місяць, зорі, солов'ї...
«Я твій», — десь чують дідугани.
А солов'ї!..
Та ви вже знаєте, як сплять гаї!

Відповіддю до завдань 10-14 є слово чи сполучення слів. Впишіть відповіді спочатку в текст роботи, а потім перенесіть їх у бланк відповідей №1 справа від номера відповідного завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів і будь-яких додаткових символів. Кожну букву пишіть в окремій клітинці згідно з наведеними у бланку зразками.

10 Укажіть прізвище автора поезії «Ви знаєте, як липа шелестить...».

Відповідь: _____.

11 До якого виду лірики належить поезія?

Відповідь: _____.

12 Визначте розмір, яким написано поезію (не вказуючи кількість стоп).

Відповідь: _____.

13 З наведеного нижче переліку виберіть три назви художніх засобів та прийомів, що використані автором у поезії.

- 1) поетичне звертання
- 2) поетичне ствердження
- 3) гіпербола
- 4) оксиморон
- 5) епітет

Відповідь:

--	--	--

Впишіть відповідні номери у таблицю і перенесіть у бланк відповідей №1.

14 Вкажіть спосіб римування поезії.

Відповідь: _____.

Для виконання завдань 15 і 16 використовуйте бланк відповідей №2. Запишіть спочатку номер завдання, а потім дайте відповідь на питання обсягом 5-10 речень. Відповіді записуйте чітко і розбірливо.

15 Чому поезія «Ви знаєте, як липа шелестить...» тяжіє до усонародної поетичної творчості?

16 В яких творах українських письменників звучить тема кохання і в чому ці твори можна зіставити з твором «Ви знаєте, як липа шелестить...».

Частина 2

Для виконання завдання частини 2 використовуйте бланк відповідей №2. Виберіть тільки ОДНЕ з наведених нижче завдань (17.1, 17.2, 17.3). У бланку відповідей запишіть номер вибраного вами завдання. Дайте повну розгорнуту відповідь на проблемне питання (обсяг не менше 200 слів), використовуючи необхідні теоретично-літературні знання, опираючись на літературні твори, позицію автора і по можливості розкриваючи власне бачення проблеми. Відповідь записуйте чітко й розбірливо.

17.1 Драматичні жіночі долі у баладах Т. Шевченка.

17.2 Перші уроки народної моралі (за повістю О. Довженка «Зачарована Десна»).

17.3 Образ рідної землі в поетичній творчості Володимира Пояти.